

Győri László

Úzve, kétségbe esve

Úzve, kétségbeesve
nyílnak ki reggel, este,

kinyílni úgy sietnek,
szirmuk is belereszket,

nyílni, csak nyílni gyorsan,
fürödni jót a sorsban,

amikor még a nyárban
nincs tűz a napsugárban,

amikor még a napfény
nem tör le, mint az önkény,

nem küldi megölőjét,
gyilkos sugara törét

nem mártja még a szívbe
kelyhükben megmerítve.

Csak addig nyílnak, addig,
míg nyílhatnak szakadtig.

A merőleges tűzben
csüngnek a déli bűzben,

mint száműzött, csalódott,
kifacsart fölmosórongy.

Jön a szürkület, este,
úzve, kétségbe esve

GYŐRI LÁSZLÓ (1942) költő. Utóbbi kötete: *Éjszakai híd* (Napkút Kiadó, 2020).

nyílnak, kinyílnak újra,
tapogat szirmuk ujja,

mi van alatta halvány,
fakuló öblük alján.

Lassan magába fordul
mind-mind a szirmokon túl.

Kelyhük mélyéből a kiseded
fölsír, úgy tekintget

a holt szíromra, mintha
bölcsőben ingna, ringna.

Elalszik, megriadva
fölsír a föld alatta,

tél jön, de mire képes,
minden annyira kétes,

lesz-e, ki földet ásna,
lesz-e majd földi mása

virágnak, mindeneknek,
lesz-e még újra kezdet,

úzve, kétségbe esve
nyílik-e reggel, este?

Kereszt az erdőn

Viszem az erdőn keresztül a létrát,
Így rendelte egy méltatlan úr.
Lehetetlent parancsolt rám,
S én cibálom nyögve a létrát
Verejtékesen, mogorván.

Az erdő reng, úgy dől hatalmas erővel,
Hogy recseg a szálfa, rám szakad,
Botlok, de húzom a létrát
Keresztben, mindig csak keresztben
A rengeteg sűrűjén át.

Méltatlan úr és méltatlan favágó,
Vonszolódunk és izzadunk.
Parancsunk a lehetetlen.
Én akartam vagy ő akarta
Keresztünk a rengetegben?

A lecke

Rám nézett a sörénye alól,
unottan elfordult,
és hatalmasat fröcskölt
a szemem közé. Töröltem
kétségbeesetten a búzt.

Csak az voltam, amin megjelölte,
idáig, ne tovább, itt van a határ,
tekinteted, amely behatolt a ketrec szentélyébe,
ne merészeljen ezután soha többé
átlopakodni rajta.
Eloldalogtam, akár a sompolygó hiéna,
megtanultam a leckét, hogy minden hiába,
ahol ő van, ott nem vagyok én.

Két kislány

Két kislányom biztos lélekkel szeretett,
Luca volt az első, a nagyobb, az öregebb,
öregebb volt, öreg, mert négy esztendővel,
négy hosszú jóval, rosszal messze kerengővel
előbb szökött ide, mint aki
annyival később születt,
s a Kati nevet kapta Katalin, Kati,
amikor a világon letelepedett.

Luca nem sírt, nem is remegett,
hogyha beoltották, ne legyen beteg,
nézte a tú hegyét, ugyan hova megy,
a bőrébe bújik, mégse pityereg,
ha ujját ajtó sarka nyomta
- vigyázatlanok! -,
s kiserkent a vére, csak sziszegett
- én meg sápadok! -,
még ő vigasztalt engem sajogva.
Kati sokat sírt mint kisbaba,
isten tudja, mi volt a baja,
később aztán sokat nevetett,
sokat beszélt, egyre fecsegett,
be nem állt a szája, sose hallgatott,
de a tút nem állta, jajgatott,
ölelgetni kellett erősen,
hogy magához térjen derúsen,
de meg is érte az az ölelés,
mindig jött a sírásra a nevetés.

Volt két kislány, aki szeretett,
amennyire csak szeretni lehet,
ahogyan most már vénen gondolom,
a maguk módján szerettek nagyon.
Hengergőztünk réten, a fűpamlagon,
labda is volt bizonyára, miért ne,
ha nem is emlékszem csak egyedül a rétre.

Nagymamával éltünk, a nagymama
meghalt régen, de nincs sírja, ahova
elmehetnétek, szétröptették a hamvait
vízsugárral, a föld beitta egész az agyagig,
és ti nem láttátok, hogyan szökik el,
hova viszi a víz, hogy hol van az a hely,
hol az a temető, melyik temető
melyik szögletén vitte a vízeső
körbe-körbe, kört írva hamvaiból,
miközben lassú, szomorú zene szól.
Nem vittünk el oda benneteket,
ne lássátok, hogy belőle mi lett.
Ki sírt volna jobban, melyikőtök
siratta volna jobban, és lett volna erőtök,
hogy látnotok kell, a porhamu fűre száll,
az ő, csak ennyi, és azt mondjuk: halál.
És nincs többet veletek.

Igaz, úgy igaz, én is elmentem tőletek,
otthagytalak, Luca, otthagytalak Kati,
mással mentem élni, hűlt helyem.
Ma is nehéz még ki is mondani,
hogy elhagytam mind a két gyerekem,
gyerekeimet, titeket, de hát az nem halál,
nem szórt szét engem is az a vízsugár.

Anyátokra bíztam a sorsotokat,
aki idegbeteg volt, szegény,
furcsa volt nagyon, furcsa dolgokat
művelt, a szoba szőnyegén
nagy halomban állt egy kavicsgyűjtemény,
nem rajzolt többet, mint valaha,
föladta, pislákkolt a lángja, a parazsa,
és mikor a tetőpontra ért,
a mentő vitte el, hiába rúgkapált,
fogta egy erős, durva öltözék,
a kényszerzubbony. A saját
lánya hívta ki, szegény Luca lányom.
De megtette, mert meg kellett tennie,
mert túl volt már minden határon.
Erősnek kellett akkor is lennie,
mint oltáskor, gyerekkorában.

Rátok gondolok most már öregen.
Ki hitte volna, hogy túl leszek egyszer a hetvenen,
nem egy számon, hanem az életen,
az orvoshoz vivéseken, a réteken
nem hempergünk többé, nem kirándulunk.
Emlékezzetek, hogy még a sáros út
is milyen jól esett kicsi, nagy
cipővel átgázolni rajta minél hamarabb.

Leszálltunk a mélységes szakadékon,
egy döglött szarvas búzlótt a hasadékon,
az agancsot lefűrészelték róla, vér
szikkadt a koponyán, és most már mit sem ér,
csak tetem. Lezuhant. Én is lent vagyok,
ki tudja, mennyi van hátra, mennyi nem.
Efelől én se rendelkezhetem.
Ti legalább ameddig élek, le ne zuhanjatok.

Albrecht Dürer: Harsonázó puttók (rézmetszet, 11,4×7,2 cm, 1500 k.)